N° 136. 1855.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 13 November.

Deze courant verschijnt des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van Advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens, op den dag der uitgave.

De prijs van gewone Advertentien is 22 cent per regel; van Huwelijks, Geboorte of Doodbekendmakingen enz., van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.
Voor elke plaatsing moet 35 cent voor zegel worden betaald. De betaling geschiedt kontant.

Editie van Maandag avond 8 ure.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Binnenlandsche Tijdingen.

Middelburg, 12 november.

In de heden voor het provinciaal geregtshof behandelde zaak der administratie tegen O. Verhagen te Goes is door laatstgenoemden aan het hof verzoek gedaan tot het ter griffie nederleggen der stukken, door den rijks-advocaat bij het hof in de zitting van heden overgelegd, met magtiging op den requirant om daarvan inzage te nemen.

Het geregtshof heeft, overeenkomstig dat verzoek, uitspraak gedaan en de verdere behandeling der zaak bepaald op maandag den 19 dezer.

De ingenieur, van wege het rijk belast met het toezigt over de stoomwerktuigen, heeft dezer dagen de van Vlissingen varende stoombooten andermaal geinspecteerd. Het schijnt dat men daaraan meerdere zorgen besteedt dan wel vroeger het geval was.

§ Wij vernemen dat, onder het bestuur van den heer A. J. P. Saaymans Vader in het voorjaar te Goes zal worden opgerigt eene disteleerderij van alcohol uit beetwortel, en dat daartoe het terrein van de voormalige steenplaats Het misverstand, buiten de Bleekveldsche poort, zal worden gebezigd.

Wij ontvangen den navolgenden belangrijken brief, door het „Vlaemsch Midden-Comiteit" te Brussel, onder dagteekening van den 2 dezer ingezonden aan den minister van justitie in België:

Mijnheer de minister.

Ter gelegenheid der reize des Hertogen van Braband, gaf de Moniteur Universel, van 29 october laetstleden, eene nota welker inhoud geheel en al bezyden de waerheid is.

Immers de geheele geschiedenis van ons Vaderland bewyst, dat wy dezelfde belangen als Frankryk niet hebben, vermits wy steeds worstelen moesten, om onze vryheid en nationaliteit, in stryd met de fransche belangen, te verdedigen.

De voor ons land onvoordeelige handelverdragen, die met Frankryk gesloten zijn geworden, en waerin altyd onze nyverheid aen die van dit land werd prys gegeven, bewyzen nogmaels ten overvloede, dat onze belangen in het geheel met die onzer zuider naburen niet strooken.

Onze zeden zyn insgelyks verre van, met die van Frankryk overeen te komen; dit kan de meest oppervlakkige toeschouwer reeds dadelyk bespeuren, en de fransche reizigers, die over ons land geschreven hebben, zullen, zelf midden in hun valsch en onnauwkeurig oordeel, er het onwederlegbaar betoog van leveren.

De tael van Belgie is ook die van Frankryk niet: de Statistiek van 1846 diene den Moniteur universel tot leugenstraffing.

Wat den oorsprong onzer natie betreft, hier in slaet de Fransche Moniteur, even als in de andere gevallen, den bal geheel en al mis; men heeft slechts Cesar te raedplegen, om daervan de overtuiging te hebben.

Wy mogen het echter aan het Fransche Staetsblad niet euvel opnemen, dat het pooge den openbaren geest van zyn land te misleiden; er kunnen daertoe gewigtige redenen bestaen, over welke wy ons niet geroepen vinden een oordeel te vellen. Ons is het echter onmogelyk zulks onaengemerkt te laten gebeuren, door onzen Moniteur, die de onvoorzigtigheid gehad heeft dat artikel op te nemen, en aen hetzelve eene eereplaats, in de Partie non-officielle te vergunnen, waerdoor het, als het ware, eene halve belgische officiele kleur heeft gekregen.

Te veel reeds heeft ons Staetsblad bewezen, dat het met eenen Franschen, en geenszins met eenen Belgischen geest wordt bestierd, en wy verzoeken u, Mijnheer de Minister, Gy, die mede geroepen zijt, om de Belgische Nationaliteit zuiver en onbevlekt te bewaren, met zorg te waken dat het officiele Blad, waerover gy de hooge hand hebt, niet langer den openbaren volksgeest misleide, en dus ons nationaliteit in gevaer brenge.. — want.. —

„Vreemdsoortige gedachten brengen vreemde toegenegenheid voort, en die is voor ons Vaderland steeds noodlottig geweest."

Wy bieden UE., Mynheer de Minister de opregte betuiging onzer hoogachting aen.

De bestierende Commissie:
(Volgen de handteekeningen.)

× Door den minister van financien is bij de voordragt zijner begrooting voor 1856 eene nieuwe betrekking gecreëerd; het is die van commies bij de directien der registratie en domeinen. Zoo zijne voordragt wordt goedgekeurd, zullen er vier van die ambtenaren worden aangesteld op een jaarlijksch tractement van ƒ 600 en ƒ 800. De instelling dier betrekking is niet nieuw; zij bestond ook vroeger hier te lande, gelijk zij nog bestaat in Frankrijk en in Belgie.

Den 7 dezer zijn de antwoorden der regering omtrent de verslagen op de begrootingswetten rondgedeeld. Met genoegen zien wij daaruit, dat de regering heeft toegegeven aan hetgeen en in de sectien en daarbuiten is op den voorgrond gesteld, daar toch uit het antwoord op de wet op de middelen blijkt, dat zij besloten heeft het voorstel der meerdere opcenten op de directe en indirecte belastingen voor het volgende jaar in te trekken, en zich dus wat de meerdere opcenten betreft, te bepalen tot 12 opcenten op het binnen- en buitenl. gedistilleerd, 6 op den wijn-accijns en 6 op den waarborg der gouden en zilveren werken.

Uit het antwoord van den minister van justitie op de begrooting blijkt, dat verscheiden hooge regterlijke ambtenaren hun ontslag hebben aangevraagd, zoodat er van verschillende zijden bij de regterlijke magt vacatures zullen moeten ontstaan.

Bij eene ministeriele beschikking van 9 dezer is bepaald, dat op dingsdag 4 december aanstaande, in het kiesdistrict Sneek een lid voor de tweede kamer der staten-generaal zal gekozen worden, ter vervanging van den heer Huguenin, die zijn ontslag genomen heeft.

Op 7 dezer is door Z. M. den koning in een bijzonder gehoor ontvangen de baron d'André, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den keizer der Franschen, bij het nederlandsche hof, ter overhandiging aan hoogstdenzelve van een schrijven van zijnen souverein.

Omtrent de geruchten over de ministeriele veranderingen zegt de Arnhemsche courant:

„Wij weten voor alsnog niets met zekerheid omtrent die geruchten. Een somber floers hangt over het gansche ministerie, waardoor het helderziendst oog moeijelijk kan dringen.

„Dit alleen meenen wij te kunnen vaststellen:

„Als de heer Pahud tot gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indie wordt benoemd, dan treedt de heer van Hall af.

„Als de heer van Hall zijne portefeuille met of zonder zijn tafelgeld behoudt, dan gaat de heer Pahud niet naar het Oosten, of het moest zijn voor zijn eigen vermaak.

„De fractien der april-coalitie in en buiten het kabinet waren de transactiezucht en de overheersching van den heer van Hall moede. Zij konden en wilden zijn kronkelweg niet meer met hem op. Dit is vooral blijkbaar geworden sedert den verrassenden sprong met het gemaal. Maar, zoo als het meermalen gaat tusschen personen door het zelfde belang vereenigd, er moest eene bepaalde aanleiding komen om de tweespalt te doen losbreken; er moest een voorwerp zijn waarover de twist zich regtstreeks zou openbaren.

„Tot dien twistappel is gekozen de benoeming van een nieuwen gouverneur-generaal voor Oost-Indie. Had men dit voorwerp niet, men zou iets anders gevonden hebben. Doch genoeg. Twee of drie der ministers dragen den heer Pahud. De heer van Hall kant zich daartegen en beschermt den heer de Stuers. Men kampt om de zegepraal, en men zegt dat de heer van Hall zijn zoo dikwerf bewonderden tact ook bij deze gelegenheid ten toon spreidt. Maar de oppositie is hevig en de meerderheid tegen hem."

Prins en prinses Frederik der Nederlanden, en hoostderzelver dochter, prinses Marie, zijn den 6 dezer van Petersburg te Berlijn aangekomen en aan het nederlandsche paleis afgestegen. H. M. de koningin der Nederlanden is dien dag uit Weimar te Potsdam aangekomen.

De raad der stad Amsterdam heeft, om in de financiele behoeften van het oogenblik te voorzien, aangenomen met 21 tegen 12 stemmen het voorstel der heeren R. J. Schimmelpenninck, Teixeira de Mattos, van der Oudermeulen en Keer, tot het daarstellen eener aflosbare schuld tot een bedrag van hoogstens drie millioen gulden, nominaal kapitaal, rentende 4 pct. 's jaars, in 3000 obligatien, ieder groot ƒ 1000, uit te geven bij reeksen naar mate de behoeften der publieke werken, waartoe de buitengewone uitgaven worden vereischt, dit vorderen, en met eene jaarlijksche aflossing à pari van ten minste een per honderd.

De gemeenteraad te Purmerende heeft den 7 dezer met 6 tegen 5 stemmen besloten tot de afschaffing der belasting op het gemaal, met 1 januarij 1856.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam, zijn van den 28 october tot en met den 8 november 1855 als choleralijders aangegeven: 5 mannen en 4 vrouwen, te zamen 9 personen; waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 1 man. Overleden 4 mannen en 5 vrouwen, te zamen 9 personen; daarvan in het hospitaal 1 man; van dáár uitgegaan 3 mannen en 7 vrouwen; blijven alzoo daar in behandeling geene.

De berigten over de cholera in het buitenland worden in het algemeen minder en gunstiger. In Weenen verminderde de ziekte in den laatsten tijd aanmerkelijk. In de laatste week kwamen slechts 23 gevallen voor. In Berlijn was het dagelijksch cijfer der ziektegevallen in de laatste dagen 5 tot 7. Den 3 dezer was het totaal der sterfgevallen 1298. Uit Breslau wordt berigt, dat de cholera van daar verdwenen is, na 837 slagtoffers te hebben geëischt. — Uit 's Hage wordt berigt dat aldaar in de laatste dagen geene zieken meer in het cholera-hospitaal zijn opgenomen en de ziekte als geweken kan worden beschouwd. Te Zwolle zijn van 25 tot 30 october geene choleragevallen voorgekomen. Op den 31sten werden aangetast 3 en zijn overleden 2. Totaal aangetasten 112, overleden 60. Sedert 1 dezer zijn geene gevallen meer voorgekomen. Van 15 tot 25 october zijn aan cholera overleden te Zwartsluis 6, Deventer 16, Blokzijl 3, Ambt Hardenberg 1, stad Almelo 15, ambt Almelo 1, Hellendoorn 1, den Ham 1. Te Avereest en te Hatten zijn geene verdere gevallen voorgekomen. Van 25 tot 31 october zijn te Zwartsluis nog overleden 1, Deventer 6, stad Almelo 1.

Benoemingen en besluiten.

Bij koninklijk besluit van 1 dezer is de heer mr. F. M. C. Pels Rijcken, president van het geregtshof van Suriname, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Bij koninklijk besluit van 9 dezer is aan den gepensioneer-

den kolonel der infanterie van het leger in Nederlandsch Indie H. G. Kruseman, verleend de titulaire rang van generaal-majoor.

— Bij besluit van den 31 october heeft Z. M. goedgevonden te bepalen, dat alsnog, ten vervolge op de besluiten houdende toekenning van eervolle belooningen, ter zake van de in 1853 en in mei en junij 1854 plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in en in de wester-afdeeling van Borneo, eervol zal worden vermeld, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als in Indie, de flankeur bij het wapen der infanterie bij het leger in Nederlandsch Indie F. W. Ahrens, ter zake zijner verrigtingen in de maand mei 1854.

Kunsten en wetenschappen.

De afdeeling voor de taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen der koninklijke academie van wetenschappen zal eene gewone vergadering houden op heden.

Kerknieuws.

Vrijdag avond is door den kerkeraad der ned. herv. gemeente alhier uit het bestaande 12tal van predikanten het volgende 6tal gemaakt: ds. G. H. Fabius, te Broek in Waterland; B. ter Haar Romeny, te Gouda; G. Overman, te Rijsoord; P. A. van der Scheer, te Hoorn; A. G. van Anrooy, te Briels Nieuwland, en R. A. Soetbrood Piccardt, te Goes. Daaruit is dadelijk een 3tal geformeerd, bestaande uit ds. G. H. Fabius, P. A. van der Scheer en B. ter Haar Romeny.

Aanstaanden vrijdag zal er een beroep worden uitgebragt.

— De kerkeraad der hervormde gemeente te Neuzen heeft op nieuw met eenparige stemmen tot predikant beroepen ds. H. W. A. Verhoeff, van Zuid-Beijerland, gezegd den Hitzert.

Marine en Leger.

In gevolge 's konings magtiging, zal op heden de te Vlissingen liggende kanonneerboot no. 71, bemand met 10 koppen, in dienst worden gesteld, met bestemming om, onder bevel van den scheeps-onderofficier A. J. van Ecker, tijdelijk naar Leyden te worden gedetacheerd, ten einde aldaar aan boord jongelingen onderrigt te geven, ter aanvankelijke opleiding in de zeedienst.

— Men schrijft ons uit Nieuwediep van 7 dezer:

† Naar men verzekert wordt Zr. Ms. stoomschip Sindoro, onlangs uit de Middellandsche zee alhier teruggekeerd, in orde gebragt om naar West-Indie te vertrekken ter aflossing van het aldaar gestationeerde stoomschip Curaçao.

— Den 5 dezer is gepraaid op de hoogte van Goudstaart, Zr. Ms. schooner Makassar, kommandant de luitenant ter zee 1ste klasse J. E. Buys van Hellevoetsluis naar Zuid-Amerika.

Verschillende berigten.

Aan de hoogeschool te Utrecht zijn met den nieuwen cursus een 69tal nieuwe studenten ingeschreven. Te Groningen is het getal dit jaar slechts 30 geweest.

— Uit Berlijn wordt gemeld dat de bevoegde regterlijke overheid geene genoegzame aanleiding heeft gevonden, om den gewaanden prins van Armenie gevangen te houden, en dat die persoon vermoedelijk naar Nederland zal worden uitgeleverd.

— De afdeelingen der tweede kamer zullen heden het aanhangige ontwerp van wet nopens de banken van leening onderzoeken.

— Men verwacht dat de beraadslagingen over de ontwerpen der staatsbegrooting voor den jare 1856 nog in de volgende week een aanvang zullen nemen.

Burgerlijke stand.

Vlissingen, van 3 tot 10 november.

Gehuwd: A. C. Kokelaar jm. 27 j. met M. Haarzakker jd. 26 j. H. J. Verbert jm. 29 j. met M. A. Schoonbeek jd. 19 j.

Bevallen: W. A. Gillissen geb. Elderviel, d. M. van Drielen geb. Nobels, d. W. Schrier geb. Voorbeytel, d. P. J. Verheul geb. Busquet, z. J. C. Blij geb. Callier, z.

Overleden: A. M. C. Reitz, wed. H. Ekstadt, 78 j. B. M. Hoefnagels, wed. C. Vismans, 77 j. J. D. Oerlemans, z. 3 m. M. C. Verbruggen, huisvr. van A. van der Welle, 27 j. J. J. Berreman, huisvr. van J. de Nooijer, 32 jaren.

Goes, van 3 tot 10 november.

Gehuwd: B. H. Kracht, weduwn. 40 j. met J. C. Barbier, jd. 30 j.

Bevallen: M. Leenpoel geb. Blommers, z. M. Delhey geb. Servaas, z. [illegible] Robijn geb. van Baalen, z.

Overleden: M. E. van Kalmthout, d. 2 m. P. van de Putte, wed. J. Lammers, 88 j. J. Emanuel, z. 21 m. A. van Tinteloo, man van P. Robijn, 55 jaren.

Zierikzee, van 3 tot 10 november.

Gehuwd: J. Verdes jm. 22 jaren met J. C. Abels jd. 22 jaren.

Bevallen: P. J. de Boer geb. Broeksmit, d. C. de Bruine geb. van den Boom, d. J. Geers geb. Tuytel, z. J. van den Boom geb. Parot, z. E. Kloote geb. Holdriks, d. M. Reedijk geb. Ver[illegible], d. M. Blok geb. Klink, twee z. (waarvan een doodgeb.) H. Tuijtijn geb. de Bie, d.

Overleden: H. Hak, man van S. van den Brug, 70 j. S. Levi, wed. M. H. Frenk, 90 j. L. C. Riemens, jm. 17 j. J. de Rover, wed. M. C. van Gelderen, 77 j. L. C. Ribbens, z. 9 m. M. C. Douw, d. 2 j. J. C. de Bondt, z. 1 m. J. F. Rost van Tonningen, ongeh. vrouw, 27 j. D. Verwest, man van M. van den Berge, 52 j. J. de Blok, zoon, 2 dagen.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags ten 12 ure.

November 1855.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	Betrekkelijke Vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen.	Laagste temperat.	en verschil met de hoogste.	Aanmerkingen.
4	N O t O.	4	762.4	6.4	0.85	6.42	0.0	4.4	+2.0	ligt bewolkt.
5	Z. Z. O.	2	768.6	5.8	0.94	6.88	0.0	1.2	„6.2	mist.
6	Z. Z. O.	4	769.7	6.7	0.90	6.98	0.5	4.0	„5.2	mist en ligt bew.
7	Z. t. O.	4	763.2	6.0	0.92	6.76	0.0	4.5	„4.1	mist.
8	Z. t. O.	5	756.2	6.5	0.85	6.47	0.0	2.8	„3.7	ligt bewolkt.
9	Z. t. O.	3	761.0	9.8	0.85	8.33	0.0	6.6	„3.2	bijna helder.
10	Zuid.	4	761.7	10.9	0.92	9.17	0.2	8.4	„2.5	betrokken.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer. — Zitting van 10 november.

In deze zitting heeft de commissie belast met het onderzoek van de geloofsbrieven van mr. J. B. Bots, bij monde van den heer Nolthenius, verslag gedaan. Zijne geloofsbrieven zijn in orde bevonden, zoodat de commissie tot zijne toelating adviseert. Daartoe wordt besloten.

Is ontvangen een koninklijk besluit, houdende magtiging op den voorzitter om de gevorderde eeden van den heer Bots af te nemen. Deze wordt binnengeleid, legt de eeden af en neemt zitting.

Is ontvangen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp tot wijziging van hoofdstuk V der staatsbegrooting van 1855, voor zoo veel betreft de subsidien. Wordt verzonden naar de afdeelingen.

Zijn ontvangen twee adressen tot ondersteuning van het voorstel van den heer Rochussen, tot het houden eener enquête nopens den sterken drank. Verzending naar de commissie.

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs benoemd zijn: 1. voor het ontwerp tot aanmoediging van den invoer van granen, de heeren Nolthenius, van Eck, Mackay, van Goltstein en Dirks; 2. tot wijziging van hoofdstuk IX B der staatsbegrooting voor 1854, de heeren van Reede, Slicher, Anemaet, van Bosse en van Foreest; 3. tot vaststelling der begrooting van de landsdrukkerij voor 1856, de heeren Bosscha, van Lennep, Anemaet, van der Poel en van Deinse; 4. tot bekrachtiging van provinciale belastingen, de heeren van Reede, Stolte, ten Cate, Hoekwater, Wijbinga, en 5. een ontwerp nopens het gedistilleerd, de heeren Wintgens, van Lennep, van Bosse, van Nispen en de Brauw.

De voorzitter deelt wijders mede, dat gereed zijn de volgende eindverslagen over de wets-ontwerpen: 1. tot wijziging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1854; 2. tot verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1855; 3. nopens de begrooting voor den arbeid der gevangenen over 1856, en 4. tot verhooging van hoofdstuk IX B der staatsbegrooting (postkantoor te Amsterdam). De discussien over al deze ontwerpen zijn bepaald op dingsdag, na afloop der reeds aan de orde gestelde werkzaamheden.

Ook deelt de voorzitter mede, dat de eindverslagen gereed zijn over de hoofdstukken I, II, III, IV, IX A, IX B en XII, over de wet op de middelen.

De eindverslagen op de andere hoofdstukken zullen spoedig opgemaakt worden. Op voorstel des voorzitters wordt besloten de discussien over de begrootingswetten voor 1856, te bepalen op aanstaanden donderdag (15 dezer), des morgens ten 11 ure.

De vergadering is daarna gescheiden tot dingsdag ochtend, ten 11 ure.

De minister van marine heeft de bedenkingen, betreffende hoofdstuk VIII der staatsbegrooting beantwoord, en daarbij te kennen gegeven dat naar de meening der regering, het onderzoek van de voordragt geene aanleiding kan geven tot teleurstelling, wanneer men nagaat, wat te dier zake is voorgevallen; dat toch, betreffende het materiaal, waarvan hier bijzonder sprake is, vele verbeteringen zijn aangebragt, en men zich heeft beijverd om, door het bekend stellen van de kosten van aanbouw, en van onderhoud van schepen en werven, elk onderzoek deswegen gemakkelijk te maken.

Zijne exc. heeft zich verdedigd tegen de aanmerking, als of men stelselloos zoude zijn te werk gegaan. Sedert jaren had men aangedrongen op het aannemen van een vast stelsel. De regering heeft een stelsel voorgedragen, maar de vertegenwoordiging heeft verklaard, niet bij magte te zijn dit grondig te onderzoeken. De regering heeft daarop aangetoond dat de gelden waren aangevraagd voor zaken, hoogst benoodigd om de wegvallende zeemagt te herstellen, welk stelsel men dan ook zoude willen aannemen, en dat zij der kamer in dat opzigt voor de toekomst niet gebonden zoude achten. De minister heeft dit maal te kennen gegeven dat hij, getrouw aan deze belofte, de tegenwoordige begrooting heeft ingediend, zonder op dit stelsel te verwijzen, maar dat de regering, wat haar betreft, daarbij niet stelselloos is te werk gegaan.

De minister heeft verklaard met leedwezen te hebben bespeurd dat het denkbeeld aanwezig is, als of hij er prijs op zoude stellen om Nederland nog als zee-mogendheid eene zekere vertooning te doen maken, en daaraan de belangen der overzeesche bezittingen op te offeren. Zijne exc. wijst in dat opzigt op het naar de Oost-Indien vertrokken stoomschip Amsterdam en het schroef-stoomschip Montrado, welke eerlang door het schroef-stoomschip Medusa en het stoomschip Phoenix zullen worden gevolgd, terwijl de Merapi voor de dienst wordt gereed gemaakt: — op den bevolen aanbouw van twee stoomschepen van 250, een van 100 paardenkracht en een niet diepgaand ijzeren stoomschip, welke grootendeels in 't volgend jaar gereed zullen zijn.

Wat den aanbouw van schepen bij particulieren betreft, wacht de regering den uitslag van dien maatregel, alvorens denzelven te beoordeelen.

Wat de aanmerkingen aangaat betreffende de ingenieurs, wordt door den minister aangemerkt, dat deze als gewaagd moeten worden beschouwd, vermits de gebreken van de Montrado en de Medusa, op welke is gewezen, zonder aanzienlijke kosten zijn verholpen; — onze stoomschepen voor geene gelijksoortige behoeven onder te doen, en de zeilschepen, als de Prins van Oranje en de Doggersbank, door weinig fregatten worden geëvenaard.

Het afstaan van het stoomschip Soembing voor den keizer van Japan wordt, met het oog op de gewoonte van het wisselen van geschenken, en bij de belangrijke gevolgen, die de zucht der Japanezen voor het bezit van dergelijke vaartuigen, reeds op de nederlandsche nijverheid heeft, in het wel begrepen belang des rijks, verdedigd: — met de aanmerking, dat daartoe reeds was besloten, voor dat de min gunstige berigten omtrent den staat der oorlogschepen in de Oost-Indien waren ontvangen. Het schip, van 150 paardenkracht, is afgestaan voor eene som van ƒ 250,000.

Wat betreft het millioen uit de koloniale baten tot herstel der zeemagt, verklaart de minister niet te weten hoe het mogelijk zoude zijn om daarin door besparingen te voorzien.

Omtrent de opleiding van adelborsten te Willemsoord geeft de minister de verzekering dat deze aan de verwachting voldoet en dat men veilig op den ingeslagen weg kan voortgaan.

De begrooting is op 3 art. eenigzins verminderd en alzoo op ƒ 7,616,582 gebragt.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland.

Londen 10 november. Op het gisteren door den lord-mayor gegeven diner aan de leden van het kabinet, waarbij het corps diplomatique tegenwoordig was, heeft lord Palmerston eene redevoering uitgesproken, welke gematigd was in den vorm, maar krachtig en oorlogzuchtig wat den inhoud betreft. Hij zeide dat Engeland, Frankrijk, Sardinie en Turkye sterk genoeg zijn om de worsteling tegen Rusland zonder de hulp van anderen tot een goed einde te brengen. Nimmer zullen zij het zwaard weder in de schede steken, voor dat zij het doel hebben bereikt dat zij zich hebben gesteld. Lord John Russell is niet zeer gunstig ontvangen.

— De jongste berigten uit Britsch-Indie geven aan de voornaamste bladen stof tot beschouwingen, die eene nieuwe uitbreiding der britsche heerschappij in Indie ten koste der souvereine regten van inlandsche vorsten doen verwachten.

— Een amerikaansch blad zegt, dat van wege de Vereenigde Staten maatregelen zijn genomen, om te voorkomen dat de kwestie van den Sondtol aanleiding geve tot eene botsing met Denemarken. Een amerikaansch gevolmagtigde is naar Denemarken op reis, met dépeches voor den gezant aldaar, met last om nieuwe onderhandelingen over dien tol te openen.

Rusland.

St.-Petersburg 9 october. Volgens berigt van vorst Gortschakoff uit de Krim van woensdag, bleef de vijand werkeloos en waren de te Kamiesch liggende schepen groot in getale.

— De regering heeft speciale voorschriften uitgevaardigd met betrekking tot de aanstaande ligting van rekruten. Daaruit blijkt, dat alle klassen van den ouderdom van 20 tot 36 jaren, onder de wapens moeten worden geroepen.

Verder leest men in de dagbladen van het gouvernement een officieel rapport, volgens hetwelk het leger in de Krim voor acht maanden toereikenden leeftogt in voorraad heeft.

— L'invalide russe deelt een uitvoerig rapport mede betreffende den aanval op Kars door de troepen, onder de bevelen van den generaal Mouravieff. Dit rapport behelst onder anderen de volgende bijzonderheden: "De aanvallers hebben zich meester gemaakt van 23 stukken geschut en er 4 van medegevoerd, zij hebben 14 standaarden buit gemaakt. Het aantal van hunne gewonden en dooden is 6517 tegenover 4000 van den kant der belegerden."

Een ander rapport van 1/13 october houdt in: "dat de insluiting voortduurde, dat de irreguliere troepen van den Kaukasus, die in dienst van Turkije staan, in massa met hunne chefs deserteren, dat er een groot gebrek in Kars heerscht, en dat de cholera er groote verwoestingen aanrigt."

Duitschland.

Berlijn 9 november. De Vulture, welke Nargen den 6den dezer verlaten heeft, is vrijdag te Dantzig aangekomen. Alleen de engelsche kruisers zullen nog in de Oost-Zee blijven; al de overige oorlogsbodems keeren naar Engeland terug. Er was niets nieuws voorgevallen, doch er viel sneeuw.

Frankrijk.

Parijs 10 november. De heer Brenier, directeur van het ministerie van buitenlandsche zaken, is benoemd tot gezant te Napels, ter vervanging van den heer Lacour, benoemd tot staatsraad. De heer Benedetti is benoemd tot directeur van het ministerie van buitenlandsche zaken. De heer Montessuy, thans te Florence, vervangt den heer Talleney, te Frankfort, zijnde aan den heer Talleney pensioen verleend. De heer Latour d'Auvergne gaat naar Florence en wordt vervangen door den heer Desmeloizes Frenoy.

— De Moniteur behelst een verslag van den admiraal Bruat, de dagteekening voerende van 27 october, betreffende de beweging van de flotille der kanonneerbooten, onmiddelijk na de overgaaf van Kinburn.

Deze vaartuigen, na de kanalen te hebben onderzocht, waardoor de met kreupelhout begroeide eilanden worden gescheiden, welke gevormd worden door de verschillende monden van de Dnieper, zijn er in geslaagd, na een onderzoek van vijf dagen, te vermeesteren en voor Kinburn te voeren een zeer groot vlot, bestemd voor het arsenaal te Nicolajeff, en zamengesteld uit eiken- en iepenhout. De lengte van dat vlot is 850 voeten, de breedte 60 en de diepte 6 voeten. Volgens den admiraal Bruat is deze buit van veel belang voor de geallieerden, en is daardoor een belangrijk nadeel aan den vijand toegebragt.

— Met de Jourdain zijn te Marseille berigten aangebragt uit Konstantinopel tot den 1 november. De sultan heeft aan den generaal Williams en aan Vassif-pacha eeresabels gezonden. Het bevestigt zich dat Omer-pacha voorwaarts rukt. 8000 man der keizerlijke garde keeren naar Frankrijk terug. Een vijftigtal met graan beladen schepen zijn vertrokken. — Uit de Krim wordt van den 27 october gemeld dat de Russen nieuwe batterijen hebben opgerigt, nabij de batterij waaraan de Franschen den naam geven van Bilboquet; daardoor was aan de geallieerden evenwel geen afbreuk gedaan. Het garnizoen van Kinburn bestaat uit drie fransche bataillons met de noodige artillerie en kanonniers.

— De Moniteur de la flotte bevat berigten uit Kinburn van 25 october, waaruit blijkt, dat aldaar de werkzaamheden tot herstel der vesting met kracht worden voortgezet, en dat weldra de tot het garnizoen bestemde troepen aldaar hun intrek zouden kunnen nemen. Sedert den 23sten oct. had aldaar de scheepskapitein Paris het opperbevel over de zeemagt te Kinburn aanvaard. Het zeestation aldaar zoude, volgens besluit van den admiraal Bruat, bestaan uit 3 drijvende batterijen, 4 groote kanonneerbooten van de 1ste klasse, 2 kleinere kanonneerbooten, een bombardeer-galjoot, 2 stoomkorvetten en 1 stoomadvies-jagt.

— De Porte heeft, gelijk uit een berigt in den Moniteur blijkt, dezer dagen besloten tot eenen maatregel die sedert lang door de zeevarenden gewenscht werd. Zij heeft een Franschman opgedragen op de aziatische en de europesche kust, van de Dardanellen tot aan de Zwarte zee, eene reeks van kustlichten daar te stellen; dit werk moet nog in den loop dezes jaars voltooid zijn. Vervolgens zal de kustverlichting verder uitgebreid worden, en men hoopt dat, over eenige jaren, de kusten van Turkye en van de turksche eilanden niet langer voor de schepevaart zoo gevaarlijk zijn zullen als thans.

Verscheidene andere plannen van eene onbetwistbare nuttigheid zijn thans bij de Porte in overweging, en door dezelve aanneming, zoo zegt de berigtgever van het regeringsblad, zal het kabinet, hetwelk Aaly-pacha aan zijn hoofd heeft, met daden bewijzen dat het wil voorigaan met verbeteringen van stoffelijken aard, zonder welke Turkye nimmer dat nieuwe leven en die kracht kan verkrijgen, welke zijne bondgenooten voor Europa's rust en evenwigt aan hetzelve toewenschen. Inzonderheid is de aandacht der Porte thans gevestigd op de hooge en nog steeds klimmende prijzen der levensmiddelen, een gevolg van het gebrek aan wegen en middelen tot vervoer in Turkye.

— Volgens een telegrafisch berigt is de generaal Canrobert den 8 dezer te Stockholm aangekomen en door de menigte met blijken van geestdrift begroet. De koning van Zweden zou den generaal den volgenden dag ontvangen.

— De bank heeft hare maandelijksche opgave bekend gemaakt, den stand harer zaken op den 8 dezer aanwijzende. Daaruit blijkt dat hare gesteldheid in de laatste vier weken niet verergerd noch veel verbeterd is. De voorraad specie is in dien tijd weder met 20 millioen francs, en van den anderen kant het bedrag der in omloop zijnde bankbiljetten met 36 millioen verminderd. In dezen stand der zaken heeft het bestuur der bank nog geen vrijheid gevonden, om reeds dadelijk de onlangs genomen maatregelen ter beperking harer voorschotten in te trekken.

Zeetijdingen.

De mecklenburgsche brik *Fortschritt*, gezagvoerder P. N. Voss, van Galatz met tarwe ter reede van Vlissingen gearriveerd, heeft orders bekomen om naar Limerick te verzeilen.

Uitlotingen.

Pruissische Aandeelen, Geldleening 1832.

Drie en twintigste uitloting van de nommers begrepen in de op den 2 julij laatstleden uitgekomen 106 serien.

No.	Th.	No.	Th.	No.	Th.	No.	Th.
107	120	26891	120	60391	150	95190	150
112	150	94	120	67025	600	92	120
120	150	31409	130	40	130	97202	150
127	120	38	120	46	120	18	130
128	120	40	120	81	120	28	120
145	150	41	130	68410	130	34	150
149	120	62	150	39	120	36	130
188	120	63	120	45	150	47	120
190	120	39	150	46	120	50	120
1703	300	33616	5000	81	120	56	120
6	120	20	120	70667	120	66	120
14	150	21	150	81	120	81	120
16	120	86	300	87	120	97401	130
28	300	35506	150	90	600	52	120
48	120	59	4000	91	130	67	300
51	150	81	120	96	120	103208	120
63	120	84	120	72428	120	40	130
72	120	97	130	69	120	44	120
2608	300	38009	120	76	120	58	150
11	300	18	120	[illegible]	130	59	130
40	120	34	150	88	120	63	130
51	120	44	120	72726	150	97	300
65	130	58	130	69	150	103300	600
69	120	78	120	82	600	103404	120
73	150	83	150	73611	130	16	600
3023	120	85	150	12	120	25	130
74	120	38100	300	92	130	34	300
79	400	38732	120	96	130	71	300
3401	130	57	120	79546	130	80	130
3	120	61	600	92	130	86	150
10	120	74	150	79856	600	104721	120
25	150	84	300	61	120	46	120
42	120	51003	150	65	120	107760	150
78	120	17	120	71	120	62	130
97	90000	30	120	84	600	98	120
9145	130	31	120	80308	130	99	120
68	120	73	4000	19	120	107963	400
71	150	97	150	29	150	64	120
72	120	54509	130	31	1500	83	130
73	4000	28	130	42	120	93	120
74	120	29	120	51	150	95	600
98	130	55203	120	85	1500	96	400
9200	120	19	150	88	120	111905	120
12217	130	48	120	84502	130	36	130
44	400	47	150	33	4000	77	120
70	120	62	130	44	300	115126	120
71	300	63	120	49	120	29	120
82	300	79	120	59	120	32	120
12364	300	83	130	92	130	44	120
65	4000	86	120	84601	130	47	600
19407	120	56013	150	20	600	48	5000
10	120	28	120	40	120	75	4000
33	150	40	130	44	130	77	120
47	150	54	120	46	400	85	120
49	150	57	150	88	300	88	150
50	150	60	120	89	130	99	120
55	130	63	120	86107	120	116123	150
80	120	79	130	10	120	35	120
96	130	95	120	39	150	89	120
97	120	60219	120	51	120	117205	120
21403	120	34	120	53	1500	7	120
34	120	61	120	69	400	25	120
64	120	73	1500	98	120	49	130
21726	400	78	400	89321	120	54	130
330	150	92	120	27	130	73	120
37	150	60804	120	87	120	77	120
66	120	26	300	95106	120	87	300
67	600	35	130	9	150	93	120
77	130	43	1500	21	120	118806	120
83	120	45	120	24	400	45	300
23815	400	68	120	53	400	88	120
24	1500	71	150	64	120	121917	300
37	120	73	120	77	120	18	130
164	400	84	120	78	120	21	150
25662	130	86	120	89	400	47	300

Betaling van Coupons.

De Coupons der 4 pCt. Russische certificaten, 1ste, 2de en 4de leening in Zilver, administratie HOPE & Co., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI, verschenen 1/13 Augustus 1855, worden betaald met ƒ 17.76.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 12 november.

Naar goede onberoofde was heden meer vraag; echter werd meest ordinair geveild. De prijzen zijn als voren gebleven.

Graanmarkten.

Amsterdam 12 november.

Tarwe ƒ 5 hooger. Gerst prijshoudend.

Raapolie op zes weken ƒ 56½. Lijnolie op zes weken ƒ 44½.

Koolzaad (dadelijk) 106 p. vl.

Rotterdam 12 november.

Tarwe 30, rogge en gerst 20, bruineboonen 50, witteboonen 30 *cent lager. Overigens onveranderd.*

Slotprijzen der Effecten ter Beurze van Amsterdam

12 november. (Per telegraaf.)

Nederland.	Werkelijke schuld	2½ pct.	62½
	dito dito	3 〃	—
	dito dito	4 〃	92¾
	Handel Maatschappij	4½ 〃	125¼
Rusland.	Oblig. bij Hope & Co.	5 〃	100½
	dito dito, 1828/1829.	5 〃	75
	Certific. dito 1840	4 〃	74⅛
	dito bij Stieglitz	4 〃	—
	dito dito 1854	5 〃	80¼
	Certific. van Inschrijving	6 〃	57⅜
Spanje.	Oblig. Nieuwe Stukken	1 〃	19½
	Binnenlandsch	3 〃	32¾
Oostenrijk.	Oblig. Metaliek	5 〃	63
	dito	2½ 〃	32
	dito nieuwe betaalbaar Amst.	5 〃	72¾
Belgie.	Certific. bij Rothschild	2½ 〃	50⅜
Portugal.	Obligatien	3 〃	40¼

Beurs van Londen, 10 nov. ten 12 ure, Consols 89⅛.

Beurs van Weenen, 8 nov. (Slotprijzen.) Metalliek 5 pct. 75¾.

Beurs van Parijs, 10 nov. (Slotprijzen.) 4½ pct. compt —,— 3 pct. 64,80.

Laatste Nieuwstijdingen.

Parijs 11 november.

De Moniteur zegt, dat de in omloop geweest zijnde geruchten betreffende ministeriele wijzigingen van grond ontbloot zijn.

Verder behelst het regeringsblad een keizerlijk besluit, waarbij de heer de Morny tot president van het wetgevende ligchaam benoemd wordt.

Ook leest men daarin nog de afkondiging der onlangs gesloten conventie betreffende de duitsche, fransche en belgische telegrafen.

Middelen van Vervoer.

STOOMBOOTDIENSTEN.

Tusschen Middelburg en Rotterdam.

Uren van vertrek in NOVEMBER.

Van Middelburg	Van Rotterdam
Woensdag 14, 's morg. 6 ure.	Donderdag 15, 's morg. 9 ure.
Vrijdag 16, 〃 6	Zaturdag 17, 's midd. 12
Zondag 18, 〃 6	Maandag 19, 〃 12
Maandag 19, 〃 7	Dingsdag 20, 〃 12
Woensdag 21, 〃 9	Donderdag 22, 's morg. 6
Vrijdag 23, 〃 10	Zaturdag 24, 〃 7
Zondag 25, 〃 11	Maandag 26, 〃 7
Maandag 26, 〃 5,30	Dingsdag 27, 〃 9

Van Vlissingen op Rotterdam.

Vastgestelde uren van vertrek.

Van Vlissingen	Van Rotterdam
des Maandags, Woensdags en Vrijdags, 's morgens 8 ure, na aankomst der stoomboot van Breskens.	des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, 's morgens 9 ure, na aankomst van den 1sten trein uit 's Hage.

Van Middelburg op Zierikzee en Bergen op Zoom (Tholen).

Uren van vertrek in NOVEMBER.

Van Middelburg	Van Tholen
Vrijdag 16, 's morg. 4 ure.	Zaturdag 17, 's morg. 4,30
Maandag 19, 〃 6,30	Dingsdag 20, 〃 6,30
Vrijdag 23, 〃 10,30	Zaturdag 24, 〃 8 ure.
Maandag 26, namidd. 12,30	Dingsdag 27, 〃 11

Van Middelburg op Antwerpen.

Uren van vertrek in NOVEMBER.

Van Middelburg.	Van Antwerpen.
Woensdag 14, 's morg. 12 ure.	Donderd. 15, 's morg. 3 ure.
Woensdag 21, „ „ 8.30.	Donderd. 22, „ „ 9.30.

Advertentien.

Brielle, den 9 November 1855.

Getrouwd:

JOHs. LUTEYN
en
C. DE KANTER.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van mijne geliefde Echtgenoote E. DE RUYTER, betuig ik langs dezen weg, ook namens mijne Kinderen, mijnen opregten dank.

Vlissingen, den 12 November 1855.

C. DOMMISSE.

AANKONDIGING.

De algemeene Rangschikking in den gefailleerden en insolvent verklaarden Boedel van JOHANNES KAREL DE REGT is, met de Bewijzen, ter Griffie der Arrondissements-Regtbank te Middelburg nedergelegd, om aldaar gedurende veertien dagen ter inzage van een ieder te verblijven.

Middelburg, den 12 November 1855.

De Curator in voormelden Boedel,
HUBERTUS REKKER.

NB. De genen welke alsnog iets aan dien Boedel verschuldigd zijn, worden, ter voorkoming van Regterlijke vervolgingen, uitgenoodigd de betaling daarvan te doen.

GENEESKUNDE.

Op Vrijdag den 16 November 1855, des middags ten 12 ure, zal er een openbaar Examen bij de Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt in Zeeland gehouden worden.

Js. DE MAN Jz. Lid en Secretaris.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

DEPARTEMENT MIDDELBURG.

VERGADERING op Woensdag den 14 November 1855, des avonds ten 7 ure precies. (**Introductie van Dames.**) Voorlezing en Bijdrage.

KENNISGEVING.

De **Commissie Loon voor Werk**, gevestigd binnen Middelburg, roept bij deze op die genen welke begeeren bij hare Inrigting, hetzij in of buiten hare Werkplaats, hetzij *zoo veel mogelijk door het pluizen van Touw*, werk te erlangen, zich tot dat einde aan te melden aan het Lokaal, *in Persoon*, alwaar, met uitzondering van Zondag den 18, en der Donderdagen 15 en 22 November 1855, dagelijks tot inschrijving der Werklieden zal worden gevaceerd van Woensdag den 14 tot en met Zaturdag den 24 November 1855, telkens van des middag 12 tot half 2 ure, onder verdere *kennisgeving dat die genen, welke nalatig mogten zijn zich* binnen den bepaalden tijd aan te melden, gevaar loopen van bij de Commissie in het geheel niet in aanmerking te kunnen worden genomen.

Middelburg, den 12 November 1855.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
A. M. CRAMER, Voorzitter.
HUBERTUS REKKER, Secretaris.

HEDEN (Dingsdag) avond ten 8 ure zal in de Bovenzaal der **Societeit de Vergenoeging**, op de Groote Markt, voortgang hebben de Veiling, bij opbod en afslag, van het **HUIS EN ERVE in den Langendelft, B 157,** waarin meer dan 50 jaren een **Manufactuurwinkel** is gehouden, en hetwelk bezigtigd kan worden op vertoon van een Permissiebiljet van den Notaris Mr. A. F. SIFFLE, des voormiddags van 10 tot 1 en namiddags van 3 tot 5 ure.

Verkooping te VEERE, Woensdag den 14 en Vrijdag den 16 November 1855, telkens des morgens ten 10 ure, op den hoek van de Markt of Breestraat, wijk D no. 1 en 2, ten overstaan van den Notaris W. M. SNIJDER en Getuigen, van eenen

ZINDELIJKEN INBOEDEL,

waaronder Mahonijhouten en andere Tafels, Kabinet, Kasten, Spiegels, Stoelen, Schilderijen, Ledekant, Bedden met toebehooren, Bed- en Tafellinnen, Mans en Vrouwe Kleederen, een Vriesche Klok, Koper-, Tin-, Blik-, IJzer- en Aardewerk; — voorts eene partij **Winkelgoederen**, waaronder twee geschilderde Vaten met Tinnen Kranen en Stellingen, Koperen Schalen en Balans met Gewigten, Gortmeelbak, Schuifdoozen, Blikken Doozen en Bussen, Koffijmolen enz.; — wijders nog eene goede partij **Gereedschap** tot de Bedrijven van Timmeren en Metselen behoorende: Draai- en Schaafbanken, Ladders van bijzondere lengte, Deuren, Ramen, Kozijnen, Balken, Ribben, Panlatten, Metselsteen, Brikken en meer.

Dingsdag den 13 bevorens, van des morgens ten 10 ure tot des namiddags ten 3 ure, te zien.

Met Mei te Pachten DE HOFSTEDE *SCHOONENBURG*, te *Oostsouburg*.

POSTPAPIER

Uit de beste Fabrieken van Angoulême

is steeds in ruime sortering voorhanden bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg, en wordt naar verkiezing met Letters of Naam gestempeld afgeleverd.

STALEN PENNEN.

De ondergeteekende heeft de eer door deze te berigten, dat de verschillende soorten van

STALEN PENNEN
EN
GUTTA-PERCHA PENNEN,

in zijne Fabrijk vervaardigd, steeds voorhanden zijn in het Magazijn van Kantoorbehoeften van DE GEBROEDERS ABRAHAMS, te Middelburg, waar dezelve zoowel in het groot als in detail worden afgeleverd.

Daar het namaken zijner Pennen, die met zijnen naam gestempeld, als echt worden verkocht, meer en meer toeneemt, acht hij zich tot deze verklaring gedrongen.

Birmingham, 30 Augustus 1853.

JOHN MITCHELL.

NB. Er worden gevraagd met primo December **TWEE GEMEUBELEERDE KAMERS,** liefst met Kost en Bediening. Adres met Prijs opgave in gesloten Briefjes onder de letter M. bij de Uitgevers dezer Courant.

Iemand KOST en INWONING verlangende, bij Burgerlieden zonder Kinderen, adressere zich in de Korte Gortstraat bij J. SIX DIJKSTRA.

In lossing Brusselsche KAGCHELKOLEN voor JOHs. VAN DER LEIJE, firma BEHEYDT & Co.

ZUIVERE AFBRAAK TE KOOP:

zware en ligte Greinen Balken en Kinderbalken, Kozijnen, Ramen en Gebindten, Steenen Paardebakken, 200 stuks Marmersteenen, eene partij Tegels, eenige duizend kleine Steen, 11 Boomstammen, eene groote partij Brandhout en meer. Alles te bevragen in de Lange Noordstraat, C 37, te Middelburg.

Uit de hand te Koop of in Ruiling een Tweebanks **RIEMWAGEN,** geschikt voor één of twee Paarden. Adres: A. LUTEYN, Mr. Wagenmaker te Koudekerke.

Door ziekte terstond een **Smidsknecht** benoodigd bij D. DE KAM, aan de Dampoort.

Terstond eene **Burger Dienstmeid** benoodigd. Sint-Geertruistraat, lett. H no. 107.

Door toeval, half November eene **Burger Dienstmeid** benoodigd bij Mejufvrouw SCHOTTE, Langendelft.

Terstond eene **Burger Dienstmeid** benoodigd. — Nieuwstraat, H, 46.

Terstond eene **Meid** benoodigd. Dwarskaai, G 105.

Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg wordt uitgegeven:

DICHTERLIJKE NALATENSCHAP

van

JAN FRANÇOIS BROUWENAAR.

MET EEN VOORBERIGT

van

J. J. L. TEN KATE.

PRIJS, gebonden in linnen bandje met verguldeu titel en stempels, *f* 1,25.

VOOR INDUSTRIESCHOLEN.

Handleiding tot het Lijnteekenen, bevattende het construeren van Meetkundige Werkstukken. Tweede Druk. Prijs 35 cent.

Wis- en Werktuigkundig Rekenboek, naar aanleiding van het Volks Wis- en Werktuigkundig Leer- en Leesboek des Heeren J. W. L. VAN OORDT, uitgegeven door de Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen; ten dienste van gevorderde Leerlingen. Prijs 75 cent.

Vragen en Voorstellen over de **Beginselen der Rekenkunst.** Tweede Druk. Prijs 25 cent.

Vragen en Voorstellen over de eerste **Gronden der Algebra of Stelkunst.** Tweede Druk. Prijs 30 ct.

Vragen en Voorstellen over de **Beginselen der Meetkunst**, met eene uitslaande Plaat. Tweede Druk. Prijs 40 cent.

Deze werkjes, vervaardigd door den Heer A. GOUKA, *Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Onderwijzer aan de Industrieschool te Middelburg*, worden thans op de meeste Industriescholen met goed gevolg gebruikt.

ZEEUWSCHE MAATSCHAPPIJ VAN STOOMVAART.

De Directie adverteert, dat te beginnen van Maandag den 19 dezer maand, de **Stoomboot de Stad Vlissingen,** varende van Vlissingen op Rotterdam, in plaats van driemaal, **tweemaal** 's weeks zal varen, te weten:

Van Vlissingen des Maandags en Vrijdags, 's morgens 8 ure.
„ Rotterdam „ Dingsdags „ Zaturdags, „ 9 „
en zulks tot nadere advertentie.

Bij den Boekhandelaar en Drukker C. W. OVERBEEKE, te Neuzen, wordt wekelijks, op Woensdag, uitgegeven:

HET NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD VOOR ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

De Prijs is 80 cents in de drie maanden en franco per Post 95 cents. De Advertentien, welke tot Dingsdag des namiddags ten 4 ure bij den Uitgever worden aangenomen, gelden 40 cents voor eene ruimte van 1 tot 4 regels en voor elken regel meer 10 cents, behalve 35 cents *Zegelregt* voor elke plaatsing.

De bijval welke dit Weekblad sedert deszelfs ontstaan, nu nagenoeg twee jaren geleden, zoo wel aanvankelijk als bij toeneming, niet slechts IN *maar zelfs* BUITEN Zeeuwsch-Vlaanderen ondervonden heeft, doet den Uitgever zijne aangevangen taak volijverig voortzetten, onder belofte van alles te zullen aanwenden wat dienen kan om zijn Weekblad in belangrijkheid te doen toenemen, terwijl hij de verzekering kan geven dat, behalve onder anderen de Nieuwstijdingen uit het naburige Belgie, ook onder de Mengelingen met de Geschiedkundige Herinneringen, Statistieke Mededeelingen voor Zeeuwsch-Vlaanderen enz., welke bereids zoo zeer de belangstelling hebben opgewekt, bestendig zal worden voortgegaan.

Bij de Boekhandelaars en aan de Postkantoren alom worden bestellingen aangenomen.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

Bijvoegsel van de Middelburgsche courant

Dingsdag 13 november 1855.

Provinciale Staten.

Zitting van 9 november, voormiddags 10 ure.

Tegenwoordig de commissaris des konings, voorzitter, 33 leden en de griffier.

De notulen der vorige zitting worden door den griffier gelezen en gearresteerd.

De ingekomen missives van de heeren mr. J. E. Risseeuw, S. Luteyn en jhr. mr. Schuurbeque Boeije, allen kennisgeving bevattende van hunne verhindering om deze zitting bij te wonen, de eerste door ongesteldheid en de tweede door afwezigheid, worden aangenomen voor kennisgeving.

De voorzitter deelt mede dat door de afdeelingen zijn benoemd tot hare voorzitters en onder-voorzitters: 1ste afdeeling de heer de Smidt en baron van Zuylen van Nievelt, 2de afdeeling de heer mr. Blaaubeen en de heer mr. Cau, 3de afdeeling de heer van den Bosch en de heer Bachiene; voorts dat de leden Uyttenhooven en Benteyn zijn toegevoegd respectievelijk aan de 1ste en 3de afdeeling.

De commissie van rapporteurs brengt verslag uit op de voorstellen van gedeputeerde staten, als:

a. bij monde van den heer Kakebeeke op dat, tot wijziging van de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1856;

b. bij monde van den heer Hombach op dat tot restitutie van tolgelden, door de gemeente Zaamslag betaald voor den aanvoer van grind ten behoeve van gemeente-wegen;

c. bij monde van den heer Hoogenboom op dat tot het verleenen eener toelage ad ƒ 50, aan het doofstommen instituut te Groningen voor elken doofstomme uit de provincie, gratis in dat gesticht verpleegd wordende;

d. bij monde van den heer Moolenburgh op dat tot afwijzing van het adres van M. Blonk c. ss., bezwaren aanvoerende tegen de onbeperkte uitoefening der lange jagt en de uitreiking van jagt-acten aan vreemdelingen.

Het rapport sub *a* genoemd, behelst de verklaring dat in de afdeelingen zoo wel het uittrekken der som voor onderhoud van het gebouw voor provinciaal geregtshof, als de rijks bijdrage in de kosten van onderhoud van het palenhoofd en den aarden dam te Bath, het onderwerp van eene bepaalde beraadslaging uitmaakte. Terwijl men zich meerendeels vereenigde met het voorstel van gedeputeerde staten, bestonden de aanmerkingen ten aanzien van het 1ste punt hoofdzakelijk daarin, dat men wenschte de zaak ten principale uitgemaakt te zien, en de verwondering dat de minister van justitie opgeeft hiervoor geene post op zijne begrooting voorkomt, op een tijdstip dat de begrooting van dat departement voor 1856 nog niet is vastgesteld. Wat het 2de punt betreft, merkten eenige leden op dat het bedoelde palenhoofd wel kan weggeruimd, doch de aarden dam altijd belangrijk blijft voor de rijks vaartuigen en de zeewering, waarop men gedeputeerde staten opmerkzaam wilde maken, ter voorkoming van moeijelijkheden met de genie en het aangrenzend polderbestuur.

De beraadslagingen hieromtrent geopend zijnde, na de mededeeling dat gedeputeerde staten in dit rapport geen aanleiding hebben gevonden tot wijziging van hun voorstel, bekomt de heer Kakebeeke het woord.

Hij verklaart zich voor de opruiming van het palenhoofd doch acht het behoud van den aarden dam zeer wenschelijk, zoo wel omdat de administratie van in- en uitgaande regten daarvan gebruik maakt als in het belang van den waterstaat, terwijl ook het polder-bestuur zich aan dit onderhoud kan onttrekken. Hij wenschte dus, dat het palenhoofd werde afgezaagd en aan het uiterste einde van den dam meer palen werden aangebragt benevens steenen trappen tot bovengemeld gebruik; dan levert deze plaats een uitmuntende ligplaats voor rijks schepen op, zoo dat hij niet twijfelt of het rijk zal of in de kosten van daarstelling of in die van onderhoud bijdragen.

De heer mr. Fokker zegt met belangstelling deze opmerkingen te hebben gehoord. Zonder die in het minste te wederleggen wil hij echter daarop wijzen, dat uit geen der argumenten van den vorigen spreker is af te leiden dat de provincie of de opruiming of de versterking van gezegd palenhoofd moet bekostigen. In tegendeel blijkt zijns inziens dat het rijk tot die bekostiging verpligt is. Aangaande den aarden dam acht spreker het dan ook ongeraden dat de provincie kosten make; het rijk en de Reigersbergsche polder zijn allereerst de belanghebbenden. Gedeputeerde staten hebben dan ook reeds beproefd deze zaak aan het rijk over te dragen en daarvan het gewest te ontlasten.

De beraadslagingen gesloten zijnde, worden achtervolgens de onderdeelen van het voorstel tot wijziging der begrooting, *a.* doorhaling van art. 16 van Hoofdstuk IV der inkomsten, en *b.* het uittrekken voor memorie van de onderhoudskosten van het gebouw voor het geregtshof in de uitgaven, goedgekeurd en het voorstel in zijn geheel aangenomen met 32 stemmen tegen 1 (de heer Fransen van de Putte).

Dat sub *b.* heeft, noch bij de afdeelingen, noch bij de beraadslaging tot aanmerkingen geleid en is het voorstel met algemeene stemmen aangenomen.

Uit dat sub *c.* blijkt dat eene afdeeling geene bedenkingen had; eene andere wilde het voorstel in zoo verre uitbreiden dat de provincie ook voor iederen gratis verpleegden krankzinnige, waarvoor minder dan ƒ 50 werd vergoed, het meerdere tot dat bedrag zou opleggen. In de 3de afdeeling verklaarden zich vele leden tegen het voorstel omdat zij ongunstige terugwerking vreesden op de instelling, die uit liefdegiften wordt onderhouden en zij dit onderhoud geheel wenschten over te laten aan de liefdadigheid, die daartoe ook bij de in dit gewest gevestigde departementen gelegenheid vindt.

In stemming gebragt nadat niemand hierover het woord heeft verlangd, is het voorstel aangenomen met 22 stemmen tegen 11. Tegen de heeren Beumer Hardenberg, Vader, Kakebeeke, Sergeant, van Voorst Catshoek, van den Bosch, Hombach, Benteyn, W. M. Snijder, Steenkamp en Bachiene.

Dat sub *d* gaf in de afdeelingen geene aanleiding tot bedenkingen. Bij de beraadslagingen niemand het woord voerende, is het voorstel aangenomen met 32 stemmen tegen 1 (de heer Kakebeeke).

Thans brengt de voorzitter dat aan de orde is het rapport der commissie van rapporteurs op het voorstel van gedeputeerde staten, betrekkelijk de door de concessionarissen der stoombootdienst op de Wester-Schelde gedane kennisgeving van staking dier dienst met 1856. In eene der afdeelingen algemeen den wensch te kennen gegeven zijnde om deze zaak in eene beslotene zitting te behandelen, brengt hij in omvraag: dit verslag te doen uitbrengen in eene zitting met geslotene deuren? — Welke vraag toestemmend beantwoord wordt door 27 en ontkennend door 6 leden, tegen de heeren mr. Fokker, jhr. van Citters, van Voorst Catshoek, Z. Snijder, Uyttenhooven en mr. Blaaubeen.

De zitting gaat hierop over in eene beslotene.

Het verslag en voorstel van gedeputeerde staten aan de provinciale staten ter zake is van den volgenden inhoud:

Mijne heeren!

Onder de zaken, in de vergadering van den afgeloopen zomer door u behandeld, behoorde een adres van de heeren J. J. de Kanter en D. Dronkers, concessionarissen van de stoombootdienst op de Wester-Schelde, strekkende om verhooging van het provinciaal subsidie of vermindering van lasten te erlangen, en anders van hunne dienst ontslagen te worden.

Door uwe vergadering is daarop bij haar besluit van den 10 julij jl. no. 5, beschikt, waarbij zij aan evengemelde heeren onder anderen heeft te kennen gegeven, dat de door hen gedane opgaven der ontvangsten en uitgaven van ééne maand, voor onvoldoende was gehouden om daarop een bepaald gevoelen, omtrent de uitkomsten hunner stoombootdienst, te kunnen vestigen, en dat van de gegrondheid der door hen aangevoerde bezwaren voor als nog derhalve niet gebleken zijnde, hun verzoek, gelijk het lag, werd gewezen van de hand.

Door deze beschikking en de bewoordingen waarin zij was vervat, werd aan concessionarissen, naar onze meening, een zeker uitzigt geopend, dat wanneer door hen zelven alles zou zijn in het werk gesteld wat binnen hun bereik gelegen was, om tot eene vermindering van de aan hunne onderneming verbonden lasten te geraken, en zij overigens zich van hunne verpligtingen in alle deelen naar behooren hadden gekweten, uwe vergadering later welligt niet ongenegen zou bevonden worden hunne belangen in nadere overweging te nemen, weshalve er voor concessionarissen alleenlijk bestond, om het daarvoor te mogen houden dat het gewestelijk bestuur, in het vervolg, ofschoon daartoe gansch onverpligt, op deze of gene wijze, in hunne bezwaren zou willen te gemoet komen, indien eene langdurige ondervinding zou hebben doen zien dat de dienst, tot de uitvoering waarvan zij zich verbonden hebben, inderdaad, zonder verlies aan hunne zijde, op den tegenwoordigen voet niet zoude zijn voort te zetten.

Niet weinig waren wij alzoo verwonderd dezer dagen van de heeren de Kanter en Dronkers, den navolgenden, aan ons collegie gerigten brief te ontvangen:

„Middelburg, den 22 october 1855.

„Wij hebben de eer u kennis te geven dat wij besloten hebben gebruik te maken van het regt, ons volgens art. 8 van het koninklijk besluit van 31 julij 1841 (staatsblad no. 26) toekomende en de stoombootdienst op de Wester Schelde op den 1 januarij 1856 zullen staken.

„De groote verliezen die deze dienst ons voortdurend berokkent, gepaard bij de mislukking onzer pogingen, om haar te verbeteren (waarvan onder anderen de afwijzing van ons verzoek, door heeren provinciale staten in hunne laatste julij-vergadering ten bewijze kan strekken) hebben ons, tot ons leedwezen, tot dit besluit moeten brengen."

Het schijnt derhalve dat bij de genoemde heeren het voornemen bestaat zich, met het begin van het volgende jaar, eigendunkelijk te onttrekken aan de verdere nakoming van hetgeen waartoe zij zich jegens de provincie verbonden hebben.

Wij zeggen eigendunkelijk, omdat wij hen verpligt beschouwen met de uitvoering der in hunnen brief bedoelde dienst op de gestelde voorwaarden voort te gaan, tenzij uwe vergadering hen daarvan mogt willen ontheffen, en omdat wij dus van oordeel zijn dat zij art. 8 van het door hen aangehaalde koninklijk besluit van den 31 julij 1841 voor zich niet kunnen inroepen.

Wel geeft genoemd artikel aan degenen, welke vergunning tot eene stoombootdienst verkregen hebben, de vrijheid de aangevangen dienst weder te staken, mits van het daartoe bestaande voornemen eenigen tijd te voren, onder anderen, aan ons collegie kennis gevende, maar het behoeft onzes inziens geen betoog, dat dit art. alleen ziet op het geval dat een concessionaris ten aanzien van zoodanige dienst en hare voorzetting, geene burgerlijke verbindtenis jegens derden heeft aangegaan.

De vergunning tot het aanleggen eener stoombootdienst is, volgens den geheelen inhoud van het koninklijk besluit van den 31 julij 1841 (staatsblad no. 26) als eene gunst te beschouwen, die door het openbaar gezag, onder de door hetzelve, in het belang eener goede policie te stellen voorwaarden, wordt verleend. Dat iemand, welke die gunst heeft verkregen, bevoegd moet zijn later, des verkiezende, daarvan weder af te zien, ligt in den aard der zaak, maar dat hij van die bevoegdheid, zou kunnen gebruik maken ten nadeele van anderen, jegens welke hij, bij overeenkomst, bepaalde verpligtingen, desaangaande heeft op zich genomen, gelooven wij te mogen tegenspreken.

Men behoort in deze, onzes inziens, wel te onderscheiden tusschen de door ons collegie, krachtens het reeds boven aangehaalde koninklijk besluit van den 31 julij 1841 (staatsblad no. 26) en dat van 9 mei 1846 (staatsblad no. 23), aan de heeren de Kanter en Dronkers verleende concessie, en de door hetzelve met die heeren, ingevolge de daartoe door uwe vergadering verleende magtiging aangegane overeenkomst.

Bij het verleenen van de concessie zijn wij toch werkzaam geweest ter uitvoering van de aangehaalde koninklijke besluiten, en alzoo als met de uitoefening bekleed van het openbaar gezag; bij het aangaan der overeenkomst, daarentegen, als vertegenwoordigende de provincie, in eene zuiver burgerlijke handeling.

Hieruit volgt dat het aan de heeren de Kanter en Dronkers, volgens het door hen in hunnen brief aangehaalde artikel, moge vrijstaan van de door onze vergadering, in eerstgemelde betrekking, hun toegestane dienst voor het vervolg af te zien, even zeer als onze vergadering van haren kant, in die zelfde betrekking bevoegd zoude zijn, de verleende concessie weder in te trekken, ja zelfs daartoe zich verpligt zoude moeten achten, wanneer blijken mogt dat zij niet op de bij het reglement gestelde voorwaarden wierd uitgevoerd; maar hieruit vloeit even zeer voort, dat de regten en verpligtingen die een gevolg zijn van de door evengemelde heeren met onze vergadering voor de provincie, als bijzonder persoon, getroffen overeenkomst, geheel naar de regelen van het burgerlijk regt moeten beoordeeld worden.

Volgens art. 1374 nu van het burgerlijk wetboek, strekken alle wettiglijk aangegane overeenkomsten, dengenen die dezelve hebben aangegaan, tot wet, moeten zij ter goeder trouw worden ten uitvoer gebragt, en kunnen zij niet worden herroepen, dan met wederzijdsche toestemming, of uit hoofde van redenen welke de wet daartoe voldoende verklaart.

Hebben dus de heeren de Kanter en Dronkers zich bij eene overeenkomst jegens de provincie verbonden, om zich met de uitvoering eener stoombootdienst op de Wester Schelde, op de bij die overeenkomst bepaalde wijze, en tegen genot van de wederkeerig hun daarbij toegekende voordeelen te belasten, en hebben zij tot de uitvoering daarvan de vereischte concessie verkregen, het staat hun niet vrij door eene eigendunkelijke staking der dienst, zich willekeurig aan de uit die overeenkomst voor hen voortvloeijende verpligtingen te onttrekken, maar zij zijn integendeel gehouden te zorgen dat de dienst naar behooren worde uitgevoerd, gedurende al den tijd, waarvoor partijen zich verbonden hebben.

Dat er tusschen de provincie en de heeren de Kanter en Dronkers werkelijk eene overeenkomst, als waarop wij hier het oog hebben is tot stand gekomen, daartoe behoeven wij u slechts te herinneren aan het geen, in uwe zomer-vergadering van 1854 aangaande dit onderwerp, is verhandeld geworden.

In die vergadering hebben wij namentlijk aan u eene nota overgelegd, houdende aanwijzing van de voorwaarden, waarop de eerstgemelde heeren zich hadden bereid verklaard de exploitatie der stoombootdienst op de Wester Schelde, in verband met de bediening van het steigerschuitenveer tusschen Vlissingen en Breskens, voor eigen rekening te ondernemen.

Dat het in hunne bedoeling lag zich, van hunne zijde, jegens de provincie tot de naleving der in die nota vervatte bepalingen verbonden te achten, zoo dra uwe vergadering daaraan hare goedkeuring zou gegeven hebben, blijkt uit hunne schriftelijke onder die nota, onder dagteekening van den 29 maart 1800 vier en vijftig, gestelde verklaring, luidende als volgt:

„De ondergeteekenden Johannes Jacobus de Kanter en Dirk Dronkers, verklaren zich bereid, om, wanneer dit door de provinciale staten van Zeeland mogt worden goedgekeurd, de exploitatie der stoombootdienst op de Wester-Schelde, in verband met de bediening van het steigerschuitenveer tusschen Vlissingen en Breskens, voor eigen rekening te ondernemen, en zich van hunne zijde te verbinden tot eene getrouwe nakoming van al de verpligtingen door heeren gedeputeerde staten aan hen opgelegd, zoo als die in artt. 1 tot en met 19 van de de hierboven staande nota, gewijzigd echter voor wat betreft de artt. 2 en 12, blijkens door gedeputeerde staten aan ons bij extract medegedeelde resolutie van 31 maart 1854, no. 2, en wel in voege als bij die resolutie is aangewezen, omschreven zijn, en zulks tegen wederkeerig genot van de voordeelen en baten bij de artt. 20, 21, 22 en 23 dier nota toegekend, verklarende zij zich mede bereid, daartoe zich evenceens verbindende, om in afwachting van de goedkeuring der provinciale staten, en reeds voorloopig van af den 1 april 1800 vier en vijftig, in de waarneming van de stoombootdienst op de Wester-Schelde, en de bediening van het steigerschuitenveer tusschen Vlissingen en Breskens te voorzien op den voet en wijze, en onder de voorwaarden en de voordeelen, omschreven sub litt. *a, b* en *c* van de overgangsbepalingen, voorkomende aan het slot van die zelfde nota."

Zoodra derhalve uwe vergadering aan voorschreven bepalingen hare goedkeuring hechtte, en daardoor tot het aanbod van de heeren de Kanter en Dronkers was toegetreden, hetgeen zij deed bij haar besluit van den 8 julij 1854, no. 2, blijkens de gedrukte notulen van dat jaar, waar men op bladz. 15 en volgende, de voorschreven nota in haar geheel vindt opgenomen, was er tusschen die heeren en de provincie eene overeenkomst tot stand gekomen, waaraan beide partijen, gedurende den duur waarvoor zij is aangegaan, zich behooren te onderwerpen.

Volgens die overeenkomst is de provincie verpligt aan de heeren de Kanter en Dronkers de voordeelen te laten genieten, bij de artt. 20 en 21 der nota vermeld, en bovendien, volgens art. 22, hun gedurende tien achtereenvolgende jaren eene geldelijke toelage te geven van ƒ 6,500 's jaars; zijn daarentegen die heeren jegens de provincie gehouden, althans gedurende 10 jaren waarin zij dat subsidie van ƒ 6,500 genieten, na te leven en te volbrengen wat hun bij de 19 eerste artikelen van de nota is aangewezen geworden.

Dat zij niet enkel volgens den geest, maar bovendien volgens de duidelijke letter van het overeengekomene, daartoe zeker gedurende deze 10 jaren gehouden zijn, daartoe beroepen wij ons op het bepaalde bij art. 23 van de nota, volgens hetwelk de ondernemers, zoodra het aan hen van wege de provincie toegekende subsidie ophoudt of vervalt, geheel vrij zullen zijn ten aanzien van de bediening van het steigerschuitenveer, en zij alsdan met de overgebleven steigerschuitschippers, zoodanige overeenkomst zullen kunnen treffen als zij in hun belang zullen noodig achten.

Daarenboven, al konde er omtrent de ware bedoeling van partijen, met opzigt tot den tijd waarvoor zij over en weder zich verbonden hebben, eenige twijfel bestaan, de heeren de Kanter en Dronkers bezitten voorzeker de bevoegdheid niet in deze hunne eigen regters te wezen; in tegendeel, meenen zij, dat de overeenkomst met zich medebrengt dat zij werking daarvan kunnen doen ophouden, wanneer het hun goeddunkt, zij onderwerpen de beoordeeling van deze hunne bewering dan aan den burgerlijken regter; deze zal dan te beslissen hebben, met inachtneming van de voorschriften, gegeven bij art. 1378 en volgende van het burgerlijk wetboek.

Trouwens, dat de heeren de Kanter en Dronkers zelven over het regt verstand van de bestaande overeenkomst vroeger aldus hebben gedacht, bewijst en het hier reeds boven aangehaalde aan uwe vergadering door hen aangeboden adres, waarbij zij haar verzochten te worden ontslagen wanneer geen van de beide door hen verlangde middelen ter verbetering hunner posi

tie mogt kunnen worden toegestaan, en de bij dat adres gevoegde bijlage, waarbij zij hun verlangen om, of door hooger subsidien in de verliezen te gemoet gekomen, of met vernietiging van het contract van 31 maart 1854 van hunne verpligtingen ontslagen te worden, herhaalden. Hadden zij destijds zich jegens de provincie niet verbonden beschouwd, zij zouden een dergelijk verzoek niet hebben gedaan, noch van de vernietiging van een bestaand contract gesproken hebben.

Na al het aangevoerde, en op de gronden daarbij uiteen gezet, meenen wij alzoo te mogen herhalen dat er tusschen onze provincie en de heeren de Kanter en Dronkers eene wederkeerige overeenkomst bestaat, waarbij de laatsten zich verbonden hebben tot de exploitatie eener stoombootdienst op de Wester-Schelde, op den voet en de wijze bij de reeds meermalen aangehaalde nota omschreven en tot hetgeen verder daarbij is bepaald; de provincie daarentegen om, behalve andere voordeelen, gedurende ieder van die 10 jaren eene toelage van f 6,500 te geven.

Even min als nu de provincie bevoegd zoude zijn, zelfs al wierp de onderneming voor hen aanmerkelijke winsten af, op de hun toegekende voordeelen en verzekerde toelage het minste te korten, zijn de heeren de Kanter en Dronkers van hunne zijde bevoegd bij mogelijk verlies hunner dienst, zich eigenmagtelijk aan de eenmaal aangegane overeenkomst te onttrekken.

Mogt dit evenwel geschieden, en zij aan het voornemen door hen opgevat gevolg geven, het komt ons voor dat uwe vergadering dit in het belang der provincie niet zou kunnen of mogen gedoogen, maar dat in zoodanig geval gebruik zal dienen gemaakt te worden van de bevoegdheid, bij art. 1303 van het burgerlijk wetboek, toegekend aan dengene te wiens opzigte eene wederzijdsche overeenkomst niet is nagekomen, te weten het vorderen van hare ontbinding met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Wij hebben daarom de eer aan uwe vergadering het nemen van het volgende besluit voor te stellen.

„De staten der provincie Zeeland,

„Besluiten:

„Gedeputeerde staten van Zeeland worden gemagtigd, tegen de heeren Johannes Jacobus de Kanter en Dirk Dronkers, in geval zij hun voornemen ten uitvoer leggen de stoombootdienst op de Wester-Schelde met 1 januarij 1856 te staken, eene regtsvordering in te stellen, en, zoo noodig, zoo wel in hooger beroep als in cassatie voort te zetten, tot ontbinding der door de provincie met hen aangegane overeenkomst, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.”

De zitting wederom geopend zijnde, wordt het voorstel van gedeputeerde staten in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen, waarna de zitting voor een half uur geschorst wordt.

Bij de heropening der vergadering zijn aan de orde de verslagen der commissie van rapporteurs over de voorstellen van gedeputeerde staten, uitgebragt bij monde van den heer Sprenger;

f. over dat tot aanwijzing van gelden voor het onderhoud van den veerdam aan den Onrustpolder (Noordbeveland); en bij monde van den heer Z. Snijder:

g. over dat tot aanwijzing van gelden voor den veerdam bij Kortgene, en bij monde van den heer Bachiene

h. over dat tot afwijzing der adressen van eenige ingezetenen van het voormalig 4de en 5de district en de gemeente Axel om opheffing der tollen op de rijks en provinciale wegen.

Uit de verslagen sub *f.* en *g.* blijkt dat deze voorstellen in de afdeelingen geene aanleiding tot opmerkingen van eenig aanbelang gaven; beide voorstellen worden dan ook zonder discussie aangenomen, het eerste met algemeene stemmen, en het tweede met 30 stemmen tegen 2 (de heeren van den Bosch en mr. Fokker) zijnde de heer Callenfels bij de stemming afwezig.

Het verslag sub *h.* bevat de mededeeling dat de drie deelen van het verzoek der adressanten, zijnde:

1. in overweging te nemen een adres aan de hooge regering des lands tot opheffing van alle tollen op de rijkswegen;

2. tot gelijke opheffing der provinciale tollen te besluiten, des noods met vervanging van derzelver opbrengst door de heffing van een gedeelte van 1 opcent op de directe belastingen, en

3. voor het geval dat door de staten voor alsnog niet tot het 2de punt van het verzoek wordt besloten, alsdan in overweging te nemen eene herziening van het met 1 januarij 1855 toegepaste tarief van tollen op de provinciale wegen in Zeeland, met het oogmerk om dat hooge tarief zoodra mogelijk te verbeteren en te matigen;

in de afdeelingen met naauwgezetheid zijn overwogen.

Het eerste punt werd in de 2de afdeeling algemeen en in de 3de bij meerderheid verworpen, zonder dat men echter in alle opzigten de juistheid der beweeggronden van gedeputeerde staten deelde.

Het tweede punt werd mede ondoeltreffend geacht.

In eene afdeeling werd het echter met 6 tegen 5 stemmen als billijk geoordeeld. De minderheid noemde die opheffing onregtvaardig en beriep zich op de provinciale geldleening van f 220,000 grootendeels benuttigd voor wegen in de besprokene kantons. Ook de minderheid der derde afdeeling voerde tegen die opheffing aan, dat andere hoofdwegen toch lastens de provincie zouden blijven, en het middel van afkoop altijd door de gemeentebesturen zou kunnen worden in praktijk gebragt. De meerderheid betreurde het uit bewoordingen, door gedeputeerde staten gebezigd, te moeten opmaken dat bij dit collegie het vermoeden bestaat dat adressanten zich onbillijk wenschen te ontlasten van eene regtmatige heffing; zij gelooft dat uit hun voorstel het tegendeel mag afgeleid worden. Wat het beroep betreft op de provinciale geldleening van f 220,000, gedaan meerendeels ten bate dier kantons, herinnert zij dat in 1823 eene leening van f 290,000 is gesloten voor wegen op de eilanden.

Op het 3de punt had men in eene afdeeling geene aanmerkingen; in eene andere wenschte men dat gedeputeerde staten werden uitgenoodigd een nader onderzoek in te stellen omtrent de vermindering van het tarief, en te dier zake een voorstel te doen in de volgende zomervergadering der staten; de minderheid der 3de afdeeling verzette zich tegen de verlangde vermindering van het toltarief, ten zij zoowel de billijkheid als het provinciaal belang deze vereischte. Voor eene algemeene herziening van alle provinciale tollen was men intusschen gunstig gestemd.

Men is tot slotsom gekomen dat de wettigheid van de heffing der tollen boven alle bedenking verheven is; dat het tarief echter aanleiding geeft tot onbillijkheid en niet evenredig is, terwijl eindelijk dit tarief niet is, zoo als men zegt beoogd te hebben, beneden dat van de rijkstollen.

Door den voorzitter berigt zijnde dat gedeputeerde staten ook ten deze geene aanleiding hebben gevonden om hun voorstel te wijzigen, worden de beraadslagingen geopend en voorlezing gedaan van een door den heer Bachiene ingeleverd en door de heeren Uyttenhooven, Hombach, Bruno Hardenberg, Sergeant en Onghena ondersteund amendement van den navolgenden inhoud: De staten der provincie Zeeland besluiten tot afwijzing van het verzoek, zoo als het daar ligt, doch magtigen gedeputeerde staten tot het instellen van een onderzoek omtrent de bezwaren tegen de provinciale tollen en het doen van een voorstel daaromtrent in de eerstkomende zomervergadering.

De heer Bachiene hierop het woord bekomen hebbende, treedt in eene uitvoerige beschouwing over het voorstel van gedeputeerde staten. Hij bekent echter ten deze welligt op een individueel standpunt te staan.

Wat het eerste onderdeel van het verzoek betreft, zou hij niet ongaarne de inwilliging daarvan zien, als bevorderlijk aan het stelsel van vrije beweging, dat ook door de hooge regering wordt gehuldigd, zoo als blijkt uit de scheepvaart-wetgeving en de opheffing der tollen te water. Goede wegen acht hij van algemeen belang, en daar men zich door het geheele rijk meer en meer mag verheugen in een net van goede wegen, gelooft hij dat de vroeger bestaan hebbende redenen van tolheffing zijn vervallen en men thans de onderhoudskosten moet bestrijden uit de algemeene belastingen.

Ten anderen beschouwt hij de heffing gepaard met groote kwelling voor de belastingschuldigen en zijn de perceptiekosten onevenredig hoog. Hij deelt intusschen de overtuiging niet dat de heffing volkomen wettig is.

Hij verheugt zich voorts dat gedeputeerde staten in abstracto de wenschelijkheid eener opheffing toegeven, al vinden zij die voor alsnog niet uitvoerbaar. Wat intusschen de geldleening van f 220,000 betreft, deze is besteed in het algemeen belang der provincie en niet bepaald van een bijzonder onderdeel. Het eene deel van het gewest mag niet tegen het andere overgesteld worden. Bij alle provinciale werken zijn localiteiten het meest gebaat, als daarbij het naast betrokken, doch dit mag geen aanleiding zijn om die localiteiten in het bijzonder te bezwaren; de provincie is als zoodanig ondeelbaar, en wat zij bekostigt moet in het algemeen belang zijn.

Hij gelooft de bewering van gedeputeerde staten te mogen wederleggen dat bij afschaffing der provinciale tollen ook de haven-, passage- en steigergelden zouden moeten worden afgeschaft; dit is zijns inziens niet gelijk; goede wegen zijn reeds meer algemeen dan de vrijheid van die andere diensten.

Wat de voorgestelde uitzondering betreft van wegen in bijzondere concessien, bij eene afschaffing der provinciale tollen, beschouwt hij dit als zeer billijk jegens de concessionnarissen.

De voorgestelde heffing van een opcent zal volgens raming f 9000 opbrengen, terwijl de tollen f 8,500 opbrengen; die maatregel acht hij dus ook in het belang der provinciale kas, terwijl uit het meerdere eenig subsidie zou kunnen worden verstrekt aan gemeenten die zelf in het onderhoud voorzien.

Wat de wettigheid der heffing betreft, gelooft hij nog te moeten opmerken dat hij haar beschouwt als eene provinciale belasting, die door de wetgevende magt moet worden bekrachtigd, en dat is hierbij niet geschied.

Eindelijk acht hij ook het 3de punt (eene vermindering der tollen) casu quo niet onbillijk, terwijl de drukking der tollen zeer is toegenomen met de op 1 januarij 1855 ingevoerde verhooging.

Ten slotte verklaart hij zich voor de inwilliging van het verzoek der adressanten doch zal zich voorshands bepalen bij zijn amendement, gegrond op het gevoelen van twee afdeelingen.

Ook de heer Hombach motiveert zijne stem ten gunste van het amendement uit te brengen. Hij wijst op de brievenpostegelden ... rij, ten betooge dat een verminderd tarief in geenen deele ten gevolge moet hebben een mindere opbrengst.

Jhr. van Citters, als lid van gedeputeerde staten belast met de verdediging der voorstellen van dat collegie, verklaart dat bij hetzelve zeer natuurlijk de gezindheid bestaat om zoo veel immer mogelijk de gewestgenooten te ontheffen van lasten. Men zou zich dan ook verheugen wanneer de geldmiddelen toestonden alle tollen op te heffen, doch dit is ondoenlijk, en in de kosten van het onderhoud der wegen moet worden voorzien. Overigens beschouwen gedeputeerde staten de voormalige 4de en 5de districten wel degelijk als een belangrijk deel der provincie, en nooit is bij hen de gedachte opgekomen aan eenig onderdeel van het gewest als ware het toe te rekenen wat ten voordeele daarvan is aangewend, doch geldt het eene uitgave van provinciaal belang, dan werd alleen op de noodzakelijkheid gelet. Zonder dan ook in eene verrekening van sommen te treden, acht hij niets rationeeler dan dat men tot geene opheffing overgaat alvorens rente en aflossing eener nog drukkende geldleening zij afgedaan, en tevens niets billijker dan dat de dadelijke en naaste gebruikers de eersten zijn om bij te dragen in de onderhoudskosten.

Bij de opgave eener geldleening van f 290,000, in het jaar 1823 kan hij nog voegen dat het rijk er destijds f 100,000 bijvoegde, alle welke gelden gelijkelijk zijn verdeeld naar de behoefte over het geheele gewest.

Overigens acht hij het niet uitgemaakt dat tollen plaatselijke belastingen zijn en wederlegt hij het zijns inziens minder juiste voorbeeld door den heer Hombach aangevoerd. Ten slotte heeft hij eene opmerking tegen de redactie van het amendement en wenscht hij in plaats van het woord magtigen, te stellen „in overweging geven,” als wanneer hij er zich wel mede kan vereenigen en bij aanneming den voorsteller uitnoodigt, gedeputeerde staten alle zoodanige inlichtingen te willen verstrekken als ter zake dienstig kunnen zijn.

De heer mr. Fokker betoogt almede dat gedeputeerde staten wars zijn van eene toerekening der sommen, ten bate van eenig onderdeel der provincie besteed, en zich hier uitsluitend op het terrein der beginselen hebben bewogen. Hij wijst op de afkoop der tolgelden, zoo als die in Schouwen en Zuidbeveland is geschied, en waarvoor in het laatstgenoemde eiland eene heffing van 39 cent per bunder straatgeld is in de plaats getreden.

Overigens meent hij in de berekening van het lid uit Hulst eene misslag te moeten opmerken, daar volgens de jongst bekend gemaakte opbrengst der directe belasting in Zeeland, 3 opcenten als equivalent zouden worden vereischt.

De heer Bachiene betuigt zijnen dank voor de ontvangene inlichtingen. Hij zet zijne beweringen nog nader uiteen en verklaart voorts meerendeels de bij het adres gevoegde memorie te hebben geraadpleegd, waarom hij thans niet bij magte is de aangevoerde cijfers al of niet te verdedigen.

De heer Hammacher wenscht ook zijne stem ten gunste van het amendement te motiveren. Hij noemt onderscheidene tollen op ten betooge dat er onevenredigheid bestaat tusschen de rijks- en provinciale tollen.

Jhr. van Citters wederlegt die beweringen. Ofschoon de rijkstollen volgens voorschrift op 5555 meters afstand moeten gesteld zijn, zijn allen gemiddeld op 4500 el afstand geplaatst.

De heer Hammacher bij herhaling gewezen hebbende op zijne opgaven ten betooge der onevenredigheid, herhaalt jhr. van Citters ook nader zijne wederlegging, met herinnering dat men daarbij minder acht moet geven op de plaats van den tolboom zelven, alzoo deze zijn daargesteld op het punt waar men de beste surveillance meent te hebben.

Het amendement wordt alsnu met algemeene stemming aangenomen, en alzoo het voorstel van gedeputeerde staten beschouwd als vervallen.

De voorzitter berigt dat door het lid I. G. J. van den Bosch is ingediend een behoorlijk ondersteund voorstel, strekkende dat de staten besluiten zich bij adres tot den koning te wenden, met kennisgeving dat zij zich bezwaard achten met twee beschikkingen van 16 en 18 december 1854 van den minister van binnenlandsche zaken, en de nieuwe bepalingen omtrent de bestekken, de begrootingen der calamiteuse polders en de instructie voor de werkbazen; zoo dat zij bescheidenlijk verzoeken eene wijziging dezer bepalingen opdat die mogen worden in verband gebragt met de voorschriften van art. 137 en 138 der provinciale wet en 192 der grondwet.

De voorzitter wijst er op dat dit voorstel als zeer belangrijk mag geacht worden; het geldt toch als het ware eene klagt over ministeriele dispositien en koninklijke besluiten; hij acht het dan ook van gewigt dat deze zaak niet met overhaasting worde behandeld.

Na eenige discussie wordt op zijn voorstel besloten de toelichting van dit voorstel door den voorsteller aan de orde te stellen in de eerste bijeenkomst der aanstaande zomer-vergadering.

De commissie, belast met het ontwerpen van een reglement van administratie der polders in Zeeland, bestaande uit de heeren Fransen van de Putte, voorzitter, Cau, Wagtho, Mazure en Beumer Hardenberg, brengt alsnu bij monde van eerstgenoemden heer eindverslag uit over hare werkzaamheden.

Met herinnering aan het in junij 1854 overgelegde algemeen verslag der rapporten van verschillende waterschappen, betrekkelijk hunne inrigtingen en reglementen en daartoe betrekkelijke stukken, wijst het rapport op de vele bezwaren aan deze taak verbonden, waaronder zij niet het minste rekende: 1. de aard en strekking van het reglement, al of niet gelijkwerkend voor alle polders; 2. het al of niet behouden der polder-arrondissementen, en 3. het subsidie-stelsel voor de calamiteuse polders.

Hulde doende aan de collegien en personen die de commissie hebben verpligt door medewerking of inlichtingen, legt zij bij deze over:

a. ontwerp-reglement van administratie der polders in Zeeland, met

b. concept-adres aan Z. M. den koning tot intrekking van alle thans vigerende besluiten op het beheer en toezigt der polders, met de daartoe betrekkelijke wetten, decreten enz.;

c. memorie van toelichting behoorende bij het ontwerp-reglement, en

d. memorie betrekkelijk de bijdragen aan calamiteuse polders.

Ten slotte wenschte de commissie dat de staten bepalen: de tijd voor het in behandeling nemen van dit reglement onder 's konings goedkeuring vast te stellen op eene buitengewone vergadering der staten in maart of mei 1856, en inmiddels deze stukken te doen drukken en aan de leden ronddeelen.

De spreker voegt hierbij dat de commissie deze bepaling heeft noodig geoordeeld omdat het onderzoek in de afdeelingen en de geheele behandeling te veel tijd zal vereischen voor eene gewone vergadering, terwijl de maanden maart of mei zijn genomen omdat in april de meeste leden door andere werkzaamheden worden bezig gehouden. Eindelijk brengt hij ook nog in zijn privé dank toe aan zijne medeleden voor hunnen welwillende medewerking.

De voorzitter de opmerking gemaakt hebbende dat bezwaarlijk het onderzoek in de afdeelingen, het opmaken van de rapporten en eindelijk van het centraal rapport, in eene vergadering kan geschieden terwijl ook bij aanneming van dit voorstel nog de tijd voor de vergadering onbeslist blijft, ontstaan daarover langdurige discussien, waaraan de heeren jhr. van Citters, mr. Fokker, Fransen van de Putte, Uyttenhooven en Bachiene deel nemen, en welke, nadat de heer Uyttenhooven een amendement had ingeleverd doch wederom ingetrokken, worden beëindigd door het indienen van een amendement door den heer Bachiene, strekkende 1. om de stukken te doen drukken en ronddeelen, en 2. om gedeputeerde staten uit te noodigen bij het hooger bestuur over te brengen den wensch der provinciale staten om in buitengewone vergadering te worden bijeen geroepen in de maand maart of mei 1856, ter nadere bepaling van den commissaris des konings, tot behandeling van dit onderwerp.

Wederom na eenige discussie wordt dit amendement in stemming gebragt, en wordt het eerste deel met algemeene stemmen en het tweede met 32 stemmen tegen 1, die van den heer Vader, aangenomen, waardoor het voorstel der commissie als vervallen wordt beschouwd.

Thans geene zaken meer te behandelen zijnde, wordt besloten de resumtie der notulen van deze zitting over te laten aan gedeputeerde staten, en wordt de vergadering door den voorzitter in naam des konings gesloten.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS, UITGEVERS VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT.